

**Управління культури, національностей та релігій
Миколаївської облдержадміністрації
Обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна**

Іду на урок літератури

**Інформаційно-бібліографічний список літератури для
вчителів української та зарубіжної літератури. Вип. 6**

**Миколаїв
2020**

Обласна бібліотека для дітей ім. В. О. Лягіна підготувала шостий випуск інформаційно-бібліографічного списку «Іду на урок літератури», призначений вчителям-словесникам. Сподіваємося, що матеріали нашого видання допоможуть прискорити пошук інформації для підготовки до уроку, бесіди, конференції або масового заходу по творчості українських та зарубіжних письменників.

Список відображає літературу, що надійшла у фонд бібліотеки у II півріччі (липень – грудень) 2019 року. Матеріал розташовано за такими розділами:

- Готуюсь до уроку
- Українська література. Персоналії
- Зарубіжна література. Персоналії

У межах кожного розділу публікації подано в алфавіті авторів або назв.

Готуюсь до уроку

Атрощенко Л. В. Ментальні карти на уроках української мови та літератури / Л. В. Атрощенко // Вивчаємо укр. мову та літературу. – 2019. - № 16-18. – С. 2-12.

Автор ділиться методом складання ментальних карт, який з одного боку, залишає простір для самореалізації й вільних роздумів учня, з іншого – направляє його в потрібне русло, дає йому певні орієнтири. Величезний плюс карт розуму полягає в тому, що їх можна використовувати на будь-якому уроці. Обмежень у цьому творчо-інтелектуальному просторі немає.

Балій Л. Л. Українська література: теорія й практика : 9 клас / Л. Л. Балій // Вивчаємо укр. мову та літературу. – 2019. - № 28-30. – С. 60-74.

У матеріалах подано короткі теоретичні відомості про письменників і твори, які вивчаються в 9 класі. До кожної теми зібрано тестові завдання. Можна використати в підготовці до ДПА з української літератури.

Бойко С. І. Казки народів світу. 5-й клас : [конспект уроку] / С. І. Бойко // Зарубіжна літ. в шк. - 2019. - № 11-12. - С. 21-24.

Бондаренко Ю. Словесно-образний аналіз літературного твору в закладі загальної середньої освіти: вищий рівень застосування / Ю. Бондаренко // Укр. мова і літ. в шк. України. – 2019. - № 11. – С. 8-12.

У статті окреслено вищий рівень словесно-образного аналізу, під яким автор розуміє широке застосування теоретичної інформації про тропи, стилістичні фігури, інші виражальні засоби в процесі опрацювання художніх творів у закладі загальної середньої освіти. Поряд з інтерпретацією змісту мовних конструкцій він забезпечує один з основних методичних принципів – вивчення літератури як мистецтва слова.

Грачова Н. Вічне джерело наснаги : природа у поетичних творах зарубіжної літератури / Н. Грачова // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 32-34.

Данильчук О. Ф. Письменники-лауреати Шевченківської премії : конспект уроку. 11 клас / О. Ф. Данильчук // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 58-64.

Дем'янчук Г. М. «Повість минулих літ» - пам'ятка оригінальної літератури княжої Русі-України : конспект уроку для 9 класу / Г. М. Дем'янчук // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 34-38.

Пошуковий екскурс з елементами літературного диліжансу поглибить знання учнів з історії виникнення і становлення української писемності.

Загороднюк О. І. Літературні диктанти. 10 клас / О. І. Загороднюк // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 19-21. – С. 70-77.

Загоруйко О. Я. Уроки за темою «Вступ. Казки народів світу». 5-й клас : [конспект уроку] / О. Я. Загоруйко // Зарубіжна літ. в шк. - 2019. - № 11-12. - С. 32-47.

Загоруйко О. Я. Уроки за темою «Вступ. Міфи народів світу». 6-й клас : [конспект уроку] / О. Я. Загоруйко // Зарубіжна літ. в шк. - 2019. - № 11-12. - С. 48-61.

Зарубіжна література. Програма для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 11 клас. Рівень «стандарт» // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 5-21.

Ісаєва О. Емоційний інтелект+ коефіцієнт любові = людина майбутнього : формування EQ та LQ на уроках літератури як запорука успішності людини / О. Ісаєва // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 2-12.

Ісаєва О. Потенціал шкільного курсу зарубіжної літератури в боротьбі проти диктатури і тоталітаризму : методичний аспект проблеми / О. Ісаєва // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 6. - С. 2-6.

У курсі зарубіжної літератури у школярів є можливість дізнатися, які наслідки комуністичного і нацистського режимів знайшли своє висвітлення у творах письменників інших країн. Автор простежив, про які трагічні сторінки людства в історії України можна дізнатися з програмових творів курсу «Зарубіжна література».

Казаніна Т. О. Практична реалізація наскрізної лінії «Громадянська відповідальність» на уроках мови та літератури : [досвід роботи] / Т. О. Казаніна // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 19-21. – С. 10-15.

Копачова Н. «Слово о полку Ігоревім» - давньоруська пам'ятка, перлина українського ліро-епосу / Н. Копачова // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 6. - С. 68-76.

Кузуб В. Д. Критичне мислення на уроках української літератури : досвід роботи / В. Д. Кузуб // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 19-21. – С. 2-9.

Лук'яненко Д. Компетентнісно-діяльнісний урок зарубіжної літератури: від творчого пошуку до наукового узагальнення : із досвіду роботи обласної

творчої групи вчителів зарубіжної літератури ЗЗСО Миколаївської області / Д. Лук'яненко, Г. Пономаренко // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 22-24.

Мартінова М. Скрижалі минулого. Асоціативний літопис : бінарний урок з історії України й української літератури, 5 клас / М. Мартінова, Л. Петрунько, О. Кучеренко // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 52-57.

Мрачковська Г. Дотримання принципів сучасного уроку при використанні нестандартних форм навчальних занять із зарубіжної літератури / Г. Мрачковська // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 12-19.

Автор статті ділиться досвідом як зробити навчальні заняття із зарубіжної літератури цікавими, пізнавальними, захопливими як для самого вчителя, так і для учнів.

Методичні рекомендації щодо викладання зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 2-4.

Первак О. Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури / О. Первак // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 42-60.

Представлено розробки уроків:

Урок 5. Модерністська проза початку ХХ ст. (загальна характеристика). Світоглядні й естетичні засади модернізму. Його художнє новаторство. Модерністські явища в художній прозі на початку ХХ ст. Ф. Кафка, Дж. Джойс і М. Пруст як зачинателі модернізму в європейській прозі. Життя і творчий шлях Ф. Кафки (1883–1924). Зображення відчуження особистості в новелі «Перевтілення»;

Урок 6. Образ Грегора Замзи: проблемність, метафоричність, символічність. Розкриття у творі світового буття як абсурдного. Особливості композиції, функції фантастики. Характерні риси стилю Ф. Кафки, поєднання реалістичних і міфологічних елементів у гротескному світі;

Урок 7. Гротеск і абсурдність буття, проблема втрати людьми людської подоби у п'єсі Е. Йонеско «Носороги»;

Урок 8. Життєвий і творчий шлях М. Булгакова (1891 – 1940). М. Булгаков і Україна. Конфлікт митця з владою в умовах тоталітарної радянської системи. Роман «Майстер і Маргарита» як «роман-лабіринт» зі складною філософською проблематикою. Культурні та літературні джерела твору.

Первак О. Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури / О. Первак, Н. Тригуба // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 40-55.

Представлено розробки уроків:

Урок 9. Взаємодія трьох світів у творі: світ радянської дійсності, біблійної давнини та фантастичної «дияволяди». Особливості

композиції («роман у романі») та оповідної структури. Морально-філософський зміст «єршалаїмських» розділів твору;

Урок 10. Трагізм долі митця (майстра). Проблеми кохання й творчості. Засоби комічного (сатира, сарказм, пародія та ін.) й трагічного (гротеск, трансформація простору й часу та ін.);

Урок 11. Контрольна робота з тем «Вступ. Золоті сторінки далеких епох» і «Модернізм». Виконання різнорівневих завдань.

Первак О. Орієнтовне планування уроків зарубіжної літератури : [11 клас] / О. Первак, Г. Антонюк // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 38-60.

Автори представили розробки уроків:

Урок 12. Розмаїття течій модернізму й авангардизму в європейській ліриці ХХ ст. Срібна доба російської поезії: течії, здобутки, долі митців;

Урок 13. Гійом Аполлінер (Вільгельм Альберт Володимир Олександр Аполлінарій Костровицький, 1880 - 1918) – поет авангардист. Зв'язок поезії митця з естетикою кубізму, своєрідність «сюрреалізму» письменника, його художні новації в царині лірики. Збірки «Алкоголі. Вірші 1898 - 1913 рр.», «Каліграми. Вірші Миру і Війни». Специфіка віршованої форми каліграм («Зарізана голубка й водограй»). Тема кохання й часу у вірші «Міст Мірабо». Верліб у творчості Гійома Аполлінера;

Урок 14. Райнер Марія Рільке (1875-1926). «Згаси мій зір...» «Орфей, Еврідіка, Гермес», збірка «Сонети до Орфея» (огляд). Своєрідність поглядів і поезики Р. М. Рільке. Діалог ліричного героя з Богом («Згаси мій зір...»). Переосмислення античних міфів у віршах митця («Орфей, Еврідіка, Гермес», збірка «Сонети до Орфея»). Філософський характер і художня довершеність лірики поета;

Урок 15. Урок-презентація творчості поетів срібної доби: Анни Ахматової, В. Маяковського. Виразне читання улюблених віршів;

Урок 16. Контрольна робота з теми. Есей за прочитаними поезіями.

Приходько І. Ф. Начерки творчих портретів сучасних українських письменників / І. Ф. Приходько // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22-24. – С. 4-10.

Начерки стануть у пригоді вчителю в процесі ознайомлення школярів зі зразками творчості сучасних українських письменників. Мета цих начерків – показати яскравість, оригінальність літературних доробків, розмаїття, багатство художніх стилів, жанрових пошуків, гостроти проблематики.

Румянцева-Лахтіна О. О. Всеукраїнська учнівська олімпіада (обласний етап) з української мови та літератури: проблеми й досягнення / О. О. Румянцева-Лахтіна // Вивчаємо укр. мову та літературу. – 2019. - № 25-27. – С. 64-68.

Аналіз учнівських досягнень та проблемних ситуацій у роботах учнів Харківської області, які брали участь у III (обласному) етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури.

Семенова Н. Модерна українська проза : Михайло Коцюбинський, Ольга Кобилянська, Василь Стефаник і Володимир Винниченко : [10-й клас] / Н. Семенова, Л. Барсукова, С. Гуріна // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 11. - С. 14-89.

Семенова Н. Українська література : рівень стандарту. 10-й клас. I семестр / Н. Семенова, Л. Барсукова, А. Гацанюк // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 8. – С. 4-88.

Поданий матеріал охоплює розробки уроків з української літератури для 10-го класу, укладені згідно з навчальною програмою з української літератури для 10-11-х класів (рівень стандарту), створеною на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та відповідно до Концепції «Нова українська школа». Запропоновані види робіт і завдань, інтерактивні форми й методи організації сучасного уроку української літератури, інтегрування навчального матеріалу, урахування наскрізних ліній якнайкраще сприяють формуванню предметних (літературних) і ключових компетентностей учнів. Добірка розрахована на вчителів-словесників, методистів, студентів філологічних факультетів педагогічних вищих навчальних закладів. слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Синюк В. Розвиток креативності школярів засобами мистецтва полеміки на уроках зарубіжної літератури / В. Синюк // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 6. – С. 14-16.

У статті описано досвід роботи, що ґрунтується на використанні прийомів діалогізації полеміки, методики взаємних запитань на уроках зарубіжної літератури.

Слижук О. Сучасне зарубіжне фентезі в літературній освіті підлітків / О. Слижук // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 30-35.

Стефанович Т. Серія тестових завдань з теорії літератури для 7 класу / Т. Стефанович // Укр. мова і літ. в шк. України. – 2019. - № 11. – С. 19-20. – (Готуємося до ЗНО).

Розроблені різнорівневі тестові завдання з теорії літератури для учнів 7 класу відповідно до структури загальних тематичних блоків («Із пісенних скарбів», «про далекі минулі часи», «Ти знаєш, що ти людина?», «Ми українці») передбачають визначити рівень засвоєння семикласниками теоретичних понять, оцінити вміння практично застосовувати набуті знання під час аналізу художніх творів.

Шмулик С. О. Творчість поетів-шістдесятників : тестові завдання за оновленою програмою (2017) / С. О. Шмулик // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 69-74.

Українська література. Персоналії

Антонич Богдан-Ігор

Майданій Т. С. Богдан-Ігор Антонич - поет великої гармонії : мистецька вітальня / Т. С. Майданій // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 80-87.

Савка О. Богдан-Ігор Антонич. Життєвий і творчий шлях : [конспект уроку] / О. Савка // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 39-42.

Арсенич-Баран Ганна

Жила С. Читацька прес-конференція за романом Ганни Арсенич-Баран «Муська» в закладах вищої освіти / С. Жила // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 6. - С. 19-24.

Багрянний Іван

Маринчук І. Формування в сучасних учнів рис високоморальної особистості під час вивчення роману Івана Багряного «Тигролови» / І. Маринчук // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 28-29.

Хавіна С. Я. Тести за твором Івана Багряного «Тигролови» : [дидактичні матеріали] / С. Я. Хавіна, І. І. Бірюкова // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 25-27. - С. 52-54.

Баранова Любов

Бібікова О. Творчість Любові Баранової. Слова в нашому житті : українська література, 5 клас / О. Бібікова // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 60-61. – (Література рідного краю).

Конспект уроку літератури рідного краю знайомить з життєвим і творчим шляхом криворізької поетки.

Бондаревич-Черненко Лілія

Яловенко Н. Творчість Лілії Бондаревич-Черненко : література рідного краю / Н. Яловенко // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 6. - С. 77-81.

Бортняк Анатолій

Ярошенко Т. Анатолій Бортняк. Життєвий і творчий шлях : українська література. 9 клас / Т. Ярошенко, Л. Зонік // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 41-45.

Винниченко Володимир

Присяжнюк С. Дитячі оповідання В. Винниченка «Федько-халамидник», «Кумедія з Костем» - спроба екзистенціального аналізу : [літературна

розвідка] / С. Присяжнюк // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 6. - С. 14-18.

Вишня Остап

Логвиненко Н. «Ніколи не сміявся без любові...» : до 130-річчя від дня народження Остапа Вишні : [сценарій заходу] / Н. Логвиненко, А. Логвиненко // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 77-83.

Гаврош Олександр

Моцьо О. М. О. Гаврош «Неймовірні пригоди Івана Сили» : 7 клас. Реалізація наскрізної лінії «Здоров'я та безпека» : [конспект уроку] / О. М. Моцьо // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22-24. – С. 33-38.

Гончар Олесь

Голик О. Фрески про любов, або велика драма війни. О. Гончар. «Модри Камень» / О. Голик // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 31-34.

Грес Анатолій

Сухіна Н. Література рідного краю як засіб формування критичного мислення учнів : на матеріалі творчого доробку Анатолія Греса / Н. Сухіна // Укр. мова і літ. в шк. України. – 2019. - № 11. – С. 54-58.

Представлено конспект уроку літератури рідного краю для учнів 10-11 класів за романом «Кайф» криворізького письменника, який був проведений із використанням технології критичного мислення.

Грищенко Любов

Васюк Г. Ф. «Сплелися у вінок слова» : зустріч з поетесою-землячкою Любов'ю Грищенко / Г. Ф. Васюк // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 19-21. – С. 48-51. – (Література рідного краю).

Сценарій за творчістю чернігівської поетки.

Гусейнов Григорій

Зіноватна С. Шкільна літературна кав'ярня або ж: деякі секрети «Літературної кухні» : [зустріч з укр. письменником Г. Гусейновим] / С. Зіноватна // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 52-53.

Гуцало Євген

Ярошенко Т. Євген Гуцало. Про письменника. Турбота про світ природи - неодмінна риса гуманної, гідної поведінки особистості (за оповіданням «Лось») : українська література. 5 клас / Т. Ярошенко, О. Сліденко // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 25-27.

Забужко Оксана

Турик І. Р. Оксана Забужко. «Казка про калинову сопілку» як дзеркало стосунків між людьми : [конспект уроку з позакл. читання] / І. Р. Турик // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 75-79.

Загребельний Павло

Тіщенко А. Д. Застаріла лексика української мови (на матеріалі історичних творів Романа Іваничука, Павла Загребельного) : навч. проект. 10 клас / А. Д. Тіщенко // Вивчаємо укр. мову та літературу. – 2019. - № 25-27. – С. 74-82. – (Проектні технології).

Кирпа Галина

Качак Т. Справжня література для дітей: «Мій тато став зіркою» Галини Кирпи : [позакл. читання] / Т. Качак // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 73-74.

Кідрук Макс

Янкович О. «Письменник має слухати свій час» : урок позакл. читання за романами Чарльза Мартіна «Гора між нами» та Макса Кідрука «Де немає Бога» / О. Янкович, І. Ханчук // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 20-25.

Климовський Семен

Тягай Т. В. Семен Климовський «Їхав козак за Дунай» : інтегрований урок. 9 клас / Т. В. Тягай, А. І. Мерлян // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 39-45.

Інтегрований урок знайомить з життєвим і творчим шляхом поета, філософа. Розкриває ідейно-художній зміст твору «Їхав козак за Дунай».

Тягай Т. В. Інтегрований урок «Семен Климовський «Їхав козак за Дунай» - зразок давньої любовної лірики. Українська народна пісня «Їхав козак за Дунай» - пісня Всесвіту» : Українська література + Музичне мистецтво / Т. В. Тягай, А. І. Мерлян // Мистецтво в шк. - 2019. - № 8. - С. 29-34.

Кобилянська Ольга

Голик О. «Жінка європейського характеру». Ідея емансипації жінки у творчості О. Кобилянської. Повість «Царівна» : [конспект уроку позакл. читання] / О. Голик // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 58-62.

Кизименко О. М. Новела-роздум «IMPROMTU PHANTASIE» Ольги Кобилянської : урок-дослідження. 10 клас / О. М. Кизименко // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. – № 25-27. - С. 17-21.

Лемешенко Н. Ольга Кобилянська : вікторина / Н. Лемешенко // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 11. - С. 10-13.

Супрун Т. П. Ольга Кобилянська «Valse Melancoliqua» : конспект уроку. 10 клас / Т. П. Супрун // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 53-57.

Косач Юрій

Коваль Н. Заокеанські поневіряння володаря української Понтиди : [творчість Ю. Косача] / Н. Коваль // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 6. - С. 22-31.

Костенко Ліна

Грицай Я. Змістова наповненість особових займенників у збірці «Річка Геракліта» Л. Костенко / Я. Грицай // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 16-17.

Єна Я. М. Ліна Костенко «Кольорові миші» : [конспект уроку. 6 клас] / Я. М. Єна // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 28-30. – С. 11-15.

Котляревський Іван

Жила С. Рецепт «Енеїди» Івана Котляревського: інтерпретація Валерія Шевчука / С. Жила // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 7-10.

Проаналізовано модель рецепції «Енеїди» Івана Котляревського, запропоновану Валерієм Шевчуком, у зіставленні з оцінкою поеми крізь призму домінуючої художньої системи інших критиків і літературознавців.

Стефанович Т. В. Літературні паралелі: «Енеїда» Вергілія й Івана Котляревського : інтегрований урок. 9 клас / Т. В. Стефанович // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 28-30. – С. 16-25.

Урок компаративного аналізу поеми «Енеїда». Порівняння двох текстів європейських прозаїків, які жили в різні епохи – давньоримського поета Вергілія та класика української літератури І. Котляревського.

Шабаш Л. Л. Наш Котляревський, вчителю Іване... : до 250-річчя від дня народж. І. Котляревського : мистецька вітальня / Л. Л. Шабаш // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 25-27. - С. 46-48.

Коцюбинський Михайло

Вівчар С. Кримськотатарські мотиви в оповіданнях Михайла Коцюбинського / С. Вівчар // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 11. - С. 6-9.

Упродовж свого творчого життя Коцюбинський багато мандрував. Багато часу проводив у робочих поїздках Бессарабією та Кримом. Враження від мандрівок лягли в основу багатьох його художніх творів.

Дем'янчук Г. М. Михайло Коцюбинський «Дорогою ціною» : [конспект уроку. 8 клас] / Г. М. Дем'янчук // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 19-21. – С. 24-27.

Жила С. «Тіні забутих предків» - повістевий шедевр Михайла Коцюбинського : [аналіз повісті] / С. Жила // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 12-17.

Кравченко О. Психологічна новела «Іпіегтегго» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна основа. Проблеми душевної рівноваги. Символічні образи. Поетика імпресіонізму : [М. Коцюбинський «Іпіегтегго»] / О. Кравченко // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 6. - С. 53-50.

Фонарюк Т. І. М. Коцюбинський. Повість «Тіні забутих предків». Світ людини і природи : 10 клас : [конспект уроку] / Т. І. Фонарюк // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22-24. – С. 39-43.

Шиналь Р. І. Михайло Коцюбинський «Тіні забутих предків» : конспект уроку для 10 класу / Р. І. Шиналь // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 25-27. - С. 26-31.

Крищенко Вадим

Левітас Ф. Вадим Крищенко. Історичний портрет сучасності / Ф. Левітас // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 6. - С. 61-63.

Кулик Валерій

Гаркуша О. В. «І луниться в душі промінна мова...» : творчість херсонського поета Валерія Кулика / О. В. Гаркуша // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 19-21. – С. 52-56. – (Література рідного краю).

Куліш Пантелеймон

Агеєва В. Пантелеймон Куліш - батькові українського роману 200 років : ювілейна дата Пантелеймона Куліша повертає нас у добу європейського романтизму / В. Агеєва // Літ. Україна. - 2019. - 17 серп. - С. 1, 22.

Жила С. Любовні маски Пантелеймона Куліша за твором В. Домонтовича «Романи Куліша» / С. Жила // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 13-18.

Зроблено спробу вирізати любовні маски Пантелеймона Куліша за твором В. Домонтовича «Романи Куліша» й довести, що в автора кохання стає частиною дискусії, а маски, які вдягав головний персонаж, мали ігровий підтекст і відтінювали його літературну сутність.

Касьянова О. Пантелеймон Куліш мав свій проект українського народу / О. Касьянова // Укр. літ. газ. - 2019. - 11 жовт. - С. 2.

Кизименко О. М. Стежками Пантелеймона Куліша (до 200-річчя від дня народж.) : урок – інтерв'ю / О. М. Кизименко // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - №19-21. – С. 32-37.

Кралюк П. Україна vs Росія : [Пантелеймон Куліш] / П. Кралюк // Історія та правознавство. - 2019. - № 31-33. - С. 7-8.

Телехова О. П. «Благословляю той час і годину...» : до 200-річчя з дня народж. Пантелеймона Куліша : [життєвий і творчий шлях письменника] / О. П. Телехова, О. В. Тесленко // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 13-20.

Федорук О. Пантелеймон Куліш - 200 років : неувілейні думки з приводу ювілею / О. Федорук // Історія та правознавство. - 2019. - № 28-30. - С. 38-41.

Федунович-Швед О. Пантелеймон Куліш і Микола Лукаш: спільні підходи до перекладу драми Вільяма Шекспіра «Троїл і Крессіда» / О. Федунович-Швед, Я. Швед // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 27-31.

Чепурний В. Націоналіст чи москофіл? Невтомний трудівник чи суперник Шевченка? : до 200-річчя від дня народження Пантелеймона Куліша / В. Чепурний // Голос України. - 2019. - 9 серп. - С. 8.

Ланська Ліна

Небеленчук І. «Коли ти розгортаєш «Скрижаль...» : [творчість чернігівської поетеси Л. Ланської] / І. Небеленчук // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 32-38.

Лантух Ольга

Бондаренко Н. Патріотична лірика Ольги Лантух : література рідного краю / Н. Бондаренко // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 6. - С. 82-89.

Луцевська Оксана

Молоканова В. М. Оксана Луцевська «Інший дім» : [урок позакл. читання] / В. М. Молоканова // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 25-27. - С. 38-45.

Маляр Павло

Дідук М. Відкриваємо нові сторінки історії української літератури. Павло Маляр : українська література, 11 клас : [конспект уроку позакл. читання] / М. Дідук // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 51-54.

Морозенко Марія

Качак Т. Відверто про почуття у повісті Марії Морозенко «Я закохалася» / Т. Качак // Укр. мова і літ. в шк. України. – 2019. - № 11. – С. 59-60.

Нечуй-Левицький Іван

Бурбан В. Український Гомер : [про І. С. Нечуй-Левицького] / В. Бурбан // Щотижня. - 2019. - 13 листоп. - С. 6.

Кордонська А. В. Іван Нечуй-Левицький - співець народного життя : мистецька вітальня / А. В. Кордонська // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22 - 24. - С. 80-84.

Шекет Ю. Іван Нечуй-Левицький: «Вдався собі естет і кмітливий» / Ю. Шекет // Личности. - 2019. - № 10. - С. 50-65 : фот.

Шпак В. «Всеобіймаюче око» літописця характерів : 180 років з дня народження Івана Нечуя-Левицького / В. Шпак // Урядовий кур'єр. - 2018. - 17 листоп.- С. 8.

Олесь Олександр

Литовченко А. Б. Олександр Олесь. Поезії з книжки «Княжа Україна» : конспект уроку. 5 клас / А. Б. Литовченко // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22-24. – С. 16-18.

Павленко Марина

Молоканова В. М. Марина Павленко. Повість «Моя класнюча дівчинка»: проблеми підліткового віку : урок позакл. читання / В. М. Молоканова // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22-24. - С. 91-95.

Фарина І. Вічні мандри дитячої душі / І. Фарина // Укр. літ. газ. - 2019. - 13 верес. - С. 19. Рец. на кн. : Павленко М. Домовичок і купа проблем / М. Павленко. - Харків : Вид-во "Ранок", 2019. - 176 с.

Плужник Євген

Голик О. Світле вітання життю. Творчість Євгена Плужника : українська література. 11 клас : [урок засвоєння нових знань] / О. Голик // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 38-41.

Рєпіна Ольга

Грицай Ю. В. Повість Ольги Рєпіної «Світло не в моєму вікні» : долання проявів асоціальної поведінки підлітків : [урок літератури рідного краю. 10 клас] / Ю. В. Грицай // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 19-21. – С. 43-47.

Урок літератури рідного краю знайомить з творчістю дніпровської письменниці Ольги Рєпіної та повістю «Світло не в моєму вікні».

Рижко Олена

Качак Т. «Дівчина з міста» Олени Рижко: про що не розкаже Гугл : [про книжку письменниці] / Т. Качак // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 55-57.

Семенко Михайль

Шмулик С. О. Урбаністична поезія Михайля Семенка в контексті авангардного мистецтва 1920-30-х років ХХ століття: спроба компаративного аналізу / С. О. Шмулик // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 19-21. - С. 60-69.

Пропонована розвідка є спробою компаративного аналізу поезії Михайля Семенка та авангардного мистецтва 1920-30-х років ХХ століття. Творчість поета-футуриста розглянуто в контексті авангардного образотворчого мистецтва Олександри Екстер, Олександра Богомазова, Анатолія Петрицького й документального кіно Дзиги Вертова.

Симоненко Василь

Голик О. «Коли б усі одурені прозріли». В. Симоненко. «Казка про дурила» - оригінальний твір про долю українського народу в умовах тоталітарного режиму : [конспект уроку] / О. Голик // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 33-36.

Сокур А. Поезія художньої прози Василя Симоненка / А. Сокур // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 20-22.

Висвітлено результати дослідження прозової творчості В. Симоненка – оповідань і новел із збірки «Вино з троянд». Представлено як аналіз розвідок відомих дослідників, так і подані власні міркування автора. Детальніше розглянуті оповідання й новели «Вино з троянд», «Кукурікали півні на рушниках», «Чорна підкова», «Весілля Опанаса Крокви», «Дума про діда».

Сковорода Григорій

Аксініна І. Григорій Сковорода. Афоризми / І. Аксініна // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 6. - С. 54-58.

Шупта Д. Канонна ідентифікація портретних зображень Г. С. Сковороди / Д. Шупта // Укр. літ. газ. - 2019. - 25 жовт. - С. 14-15.

Сухомлинський В.

Андрукевич Н. В. «Всі добрі люди – одна сім'я» : завдання для знавців творчості В. О. Сухомлинського / Н. В. Андрукевич // Шк. бібліотекар. – 2019. - № 8. – С. 34-36.

Атаманенко Л. В. «Гарбузова родина» за творами В. Сухомлинського : інтелектуальні карти / Л. В. Атаманенко, Г. Г. Волкова, Т. В. Науменко // Розкажіть онуку (Б-чка вихователя дит. садка). – 2019. - № 8. – С. 17-18.

Автори представили карти на твори Василя Сухомлинського «Як бджола стала золота», «Пробачте, тату», «Огірки навколо колодязя», «Мамин кавун».

Дерега Т. Шануй свого батька і матір свою : урок доброти за творами В. О. Сухомлинського (з курсу «Біблійна історія та християнська етика» для 6-го класу) / Т. Дерега // Шкільний світ. - 2019. - N 7. - С. 17-26.

Колісник Л. Обпалений добротою. В. О. Сухомлинський - поборник гуманістичних ідей у вихованні : [сценарій заходу] / Л. Колісник // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 58-59.

Савчук Л. Практикум із елементами тренінгу для вчителів «Серце віддаю дітям» / Л. Савчук // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 50-51.

Сухомлинська Л. Гортаючи сторінки творів Сухомлинського. Як любити дітей / Л. Сухомлинська // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 43-50.

Тодорова С. М. «Пишаюсь тим, що я людина» : [бібл. урок по творч. В. Сухомлинського] / С. М. Тодорова // Шк. бібліотекар. – 2019. - № 7. – С. 20-21.

Черненко В. Комплексні завдання для підготовки до ЗНО на основі оповідань і казок В. О. Сухомлинського про маму / В. Черненко // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 63-66.

Юр'єва К. А. Василь Сухомлинський – педагог, що віддав серце дітям / К. А. Юр'єва // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 25-27. - С. 83-88.

Основні тенденції й напрями розвитку сучасної педагогічної науки у спадщині педагога.

Тютюнник Гризир

Іванцова Т. Г. Тютюнник. «Климко». Морально-етичні уроки доброти, чуйності, милосердя, турботи про рідних : українська література. 7 клас / Т. Іванцова // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 28-30.

Филипчук Зеновій

Потопляк Н. «Талант бути людиною...» : роздуми над творами поета Зеновія Филипчука / Н. Потопляк // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 67-71.

Франко Іван

Віннічук Г. Іван Франко і зарубіжна література : [добірка матеріалів] / Г. Віннічук // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 19-26.

Кулінарні смаки родини Франків : [цікавинки] // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 9. - С. 29.

Семенова Н. Титан духу і думки : вивчення творчої спадщини Івана Франка / Н. Семенова, Л. Барсукова, А. Гацанюк // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 9. - С. 45-89.

Поданий матеріал охоплює розробки уроків з української літератури для 10-го класу, укладені згідно з навчальною програмою з української літератури для 10-11-х класів (рівень стандарту), створеною на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та відповідно до Концепції «Нова українська школа».

Тихолоз Н. Виховання любов'ю : із секретів пані Франкової / Н. Тихолоз // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 9. - С. 42-44 : фото.

У статті дослідниця творчості Івана Франка вивчаючи джерела і документи, пов'язані з автором і його родиною, звертає увагу на те,

як виховував письменник власних дітей і яку особливу роль зіграла у вихованні синів і доньки дружина Ольга Хоружинська.

Тихолоз Н. Франко у вишиванці / Н. Тихолоз // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 9. - С. 39-41 : фот.

Дослідниця творчості Івана Франка акцентує увагу на тому, як одягався Іван Якович, його родина та близькі.

Тихолоз Н. Хто такий Джеджалик? : таємниця Франкового псевдоніма / Н. Тихолоз // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 9. - С. 32-38.

Дослідниця творчості Івана Франка детально і з поясненнями розбирається в таємниці одного з найвідоміших Франкових псевдонімів, що він для нього означав і що спричинило його появу.

Турчик С. М. Іван Франко «Захар Беркут». Система образів, прийоми творення характерів : конспект уроку. 7 клас / С. М. Турчик // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22-24. – С. 24-27.

Франко: наживо / Franco: live : науковці про Івана Франка «без прикрас» // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 9. - С. 30-31.

Про авторський науково-просвітницький проект подружжя Наталі та Богдана Тихолозів. Мета проекту – популяризація постаті, творчої спадщини та ідей Івана Франка як національного символу.

Хвильовий Микола

Клепач Т. М. «Істинно: Хвильовий. Сам хвилюється і нас усіх хвилює...» : [конспект уроку. 11 клас] / Т. М. Клепач // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 25-27. - С. 22-25.

Цілик Ірина

Іванько Л. М. Ірина Цілик. «Повертайся живим» : позакласне читання. 9 клас / Л. М. Іванько // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 25-27. - С. 32-37.

Урок позакласного читання метою якого є – навчити учнів застосовувати здобуті знання з теорії літератури та навички аналізу ліричних творів для визначення проблем реального сучасного життя, порушених у вірші І. Цілик «Повертайся живим».

Шавлач Алевтіна

Бояринцева М. Д. Дитина й насильство. Любов і жорстокість. Надія та відчай : [інтегрований урок за повістю А. Шавлач «Пампуха»] / М. Д. Бояринцева // Шк. бібліотекар. – 2019. - № 10. – С. 2-6.

Цілі уроку - ознайомити учнів з творчістю сучасної української письменниці Алевтини Шавлач. Сформуванню уявлення про проблеми насилля й жорстокості, їх наслідки для дитини; виховувати толерантне ставлення до оточуючих, почуття колективізму, уміння відстоювати гідність у найскладніших ситуаціях.

Шевченко Тарас Григорович

Боронь О. Шевченкове перебування на Пріорці у Києві 1859 року: факт наукової біографії чи легенда? / О. Боронь // Укр. літ. газ. - 2019. – 13 верес., 27 верес. - С. 6-7.

Ісаєнко І. В. Тарас Шевченко «Думка» : конспект уроку. 6 клас / І. В. Ісаєнко // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22-24. – С. 19-23.

Уманська Т. В своїй хаті своя правда, і сила, і воля : національна самовизначеність у посланні Т. Г. Шевченка «І мертвим, і живим, і ненародженим...» / Т. Уманська // Укр. мова та літ. (Шк. світ). - 2019. - № 6. - С. 59-67.

Шевчук Валерій

Горинь Б. Феноменальна постать : до 80-чя В. Шевчука / Б. Горинь // Укр. літ. газ. - 2019. - 13 верес. - С. 1,3.

Супрун Н. В. Валерій Шевчук «Дім на горі». Уроки з теми : конспект уроку для 11 класу / Н. В. Супрун // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 22-24. - С. 45-53.

Яріш Ярослав

Качак Т. «Самійло» Ярослава Яріша : репрезентація традиції історичної прози для юних читачів / Т. Качак // Укр. мова і літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 52-54.

Зарубіжна література Персоналії

Андерсен Ганс Крістіан

Наумко Т. У гості до казкаря : театралізоване дійство за казками Г. К. Андерсена / Т. Наумко // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 59-64.

Заенчковская В. Екскурсія в кунсткамеру : сценарій утренника по сказкам Г. Х. Андерсена / В. Заенчковская // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 61-63.

Бредбері Рей

Нечитайло Г. Кульбабовий напій : філософські роздуми за повістю Р. Бредбері «Кульбабове вино» / Г. Нечитайло // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 7-8. - С. 42-49.

Гоголь Микола

Козиева В. К. К вопросу о трех именах, или Попытка очередной интерпретации повести Н. Гоголя «Шинель» / В. Козиева // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 27-30.

Перфільєва Н. І. Літературні вечорниці (за збіркою М. Гоголя «Вечори на хуторі біля Диканьки») / Н. І. Перфільєва // Мистецтво в шк. - 2019. - № 6. - С. 20-22.

Приходько І. Ф. Микола Гоголь у шкільній програмі з української літератури : рефлексія / І. Ф. Приходько // Вивчаємо укр. мову та літ. - 2019. - № 16-18. - С. 88-91.

Автор ставить дискусійне питання, чи потрібно в шкільному курсі української літератури текстуально вивчати перекладені з російської мови твори М. Гоголя? Свої міркування автор мотивує думками науковців, оцінками І. Франка, фактами біографії М. Гоголя тощо. Пропонує залишити перекладені твори цього російськомовного письменника в рекомендованих для додаткового читання списках (програмових), можливо, у варіанті для позаурочного ознайомлення.

Грін Джон

Князюк І. «Світ не фабрика з виконання бажань» : урок за творчістю Джона Гріна / І. Князюк // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 9-16.

Діккенс Чарльз

Ночовська О. Ю. Динаміка образу Скруджа в «Різдвяній пісні у прозі» Ч. Діккенса. 6-й клас : [конспект урока] / О. Ю. Ночовська // Зарубіжна літ. в шк. - 2019. - № 11-12. - С. 17-20.

Дойл Артур Конан

Клименко С. В. Артур Конан Дойл : [бібліотечний урок за творч. письменника] / С. В. Клименко // Шк. бібліотекар. – 2019. - № 10. – С. 20-22.

Зузак Маркуса

Луцьяненко Д. «Крадійка книжок» Маркуса Зузака : методичні аспекти вивчення / Д. Луцьяненко // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 6-9.

Наведені в статті методичні спостереження й рекомендації щодо вивчення роману Маркуса Зузака «Крадійка книжок» можуть бути використані як основа для підготовки до уроків вивчення названого твору, а також для організації проектної діяльності учнів у позакласній роботі.

Камю Альбер

Сутула О. Вільний той, хто може не брехати : урок за творчістю Альбера Камю / О. Сутула // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 18-22.

Керролл Льюїс

Невмержицька О. Подорож у світ чудес Льюїса Керролла : інтегрований урок (зарубіжна література + англійська мова + математика) / О. Невмержицька, Т. Пушкар, Н. Євтушенко // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 6. - С. 18-24.

Лермонтов Михайло

Резниченко Н. «История души человеческой» в язику романа «Герой нашего времени» : опыт интегрированного урока / Н. Резниченко, О. Филенко // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 6. - С. 25-32.

Ліндгрєн Астрїд

Ісаєва О. У гостини до Астрїд Ліндгрєн / О. Ісаєва // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 39.

Хлановська Н. В. «Найкращий у світі літун, машиніст і моторист – Карлсон» : [інтегрований урок для уч. 3-х кл.] / Н. В. Хлановська, І. Г. Андріянова // Шк. бібліотекар. – 2019. - № 9. – С.13-20.

Мартін Чарльз

Янкович О. «Письменник має слухати свій час» : урок позакл. читання за романами Чарльза Мартіна «Гора між нами» та Макса Кідрука «Де немає Бога» / О. Янкович, І. Ханчук // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 20-25.

Мюллер Герта

Голобородько Я. Індивідуальний апокаліпсис Лео Ауберга : про «німецько-український роман» Герти Мюллер : [«Гойдалка дихання»] / Я. Голобородько // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 6. - С. 52-58.

Олдрїдж Джеймс

Пшенична С. А. Застосування прийому ТРВЗ «Дерево рішень» для вивчення оповідання Дж. Олдрїджа «Останній дюйм». 7-й клас : нестандартний урок / С. А. Пшенична // Зарубіжна літ. в шк. - 2019. - № 11-12. - С. 2-16.

У сучасній педагогіці розвиток творчих здібностей є однією із провідних. А поміж технологій, що покликані формувати, розвивати й удосконалювати творчі здібності школярів, чільне місце посідає ТРВЗ – теорія розв'язання винахідницьких завдань. Створена 1946

року вченим-дослідником та письменником-фантастом Генріхом Альтшуллером, ТРВЗ спрямована на розвиток системного мислення дитини, її творчих здібностей. Основне завдання ТРВЗ – навчити дитину розв'язувати проблеми рівня складності з використанням винахідницьких завдань. Автор пропонує інтерактивний урок опанування нових знань і вироблення на цій основі вмінь та навичок із застосуванням ІКТ та прийому ТРВЗ «Дерево рішень».

Пушкін Олександр

Ляхович Л. Спадкоємиця народної казки : урок за вступом до поеми Олександра Пушкіна «Руслан і Людмила» / Л. Ляхович // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 9. - С. 39-41.

Селінджер Джером

Коновалова М. В. Два уроки за творчістю Дж. Д. Селінджера. 10-й клас : [конспект уроку] / М. В. Коновалова // Зарубіжна літ. в шк. - 2019. - № 11-12. - С. 62-68.

Сервантес Мігель де

Зайцева І. Лицар Сумного Образу з вірою в істину і красу : [Мігель де Сервантес] / І. Зайцева // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 10. - С. 34-38.

Скотт Вальтер

Пурська Г. Кожна епоха народжує свого героя : урок за романом В. Скотта «Айвенго» / Г. Пурська // Всесвітня літ. в шк. України. - 2019. - № 11. - С. 35-37.

Стендаль Фредерік

Бринь Г. П. Написання реферату за романом Стендаля «Червоне і чорне». 10-й клас : [урок розвитку мовлення] / Г. П. Бринь // Зарубіжна літ. в шк. - 2019. - № 11-12. - С. 70-71.

Шекспір Вільям

Топчій Г. В. В. Шекспір «Ромео і Джульєтта». 8-й клас : [конспект уроку] / Г. В. Топчій // Зарубіжна літ. в шк. - 2019. - № 11-12. - С. 25-31.